

„Kdo vydal v potlačení Jákoba, a Izraele loupežníkům?... Nepravosti vaše rozloučily vás s Bohem vaším... Ale nyní takto praví Hospodin, Stvořitel tvůj, ó Jákobe, a Učinitel tvůj, ó Izraeli: Neboj se, nebo vykoupil jsem tě, povolal jsem tě jménem tvým.

Můj jsi ty.

Když půjdeš přes vody, s tebou budu, pakli přes řeky, nepřikvačí tě; půjdeš-li přes oheň, nespálíš se, aniž plamen chytí se tebe.

Nebo já Hospodin Bůh tvůj, Svatý Izraelský, jsem spasitel tvůj.“ Iz. 42, 24a; 59, 2i; 43, 1-3a

ZÁPAS 1. M 32, 9-13; 22-31; Žd 11, 13-16

Co se to stalo oné noci na břehu říčky Jabok? Na zápasišti, které nazval Fanuel, což znamená „Boží tvář“? Až dosud Jákob obratně vyvázl. Se vším, co měl z Pádan, kdesi za horním Eufratem, se dostal na Palestinské pomezí. V Hospodinu má zastání. Rozezlený tchán Lában, když ho na hoře Galád dohoní, by mu právem patrona rodiny nejspíš sebral, co si u něho za léta vysloužil. V noci před střetnutím však má sen: „Varuj se mluvit s Jákobem jinak než přátelsky (1. M 31, 22).

Když ráno v Jákobově ležení nenajde své magické instrumenty, modly, které mu Ráchel, na pouť plnou nebezpečí, jako masivní záruku přízně svatosti, sebrala, končí svou ozbrojenou akci smlouvou pokoje.

Co však bude dál? Z hory Seir se s kavalkádou čtyř set blíží Ezau a na Jákoba, jako kostlivec ze skříně, vypadne minulost. Po dvaceti letech živě vyvstane nenávisť, kterou vzbudil a před níž utíká: „Přiblíží se léta smutku otce mého a zabiju Jákoba, bratra svého,“ nechal se slyšet Ezau.

Ochrání ho Bůh i tentokrát? Zastane se soudce vši země strany s obtíženým svědomím?

Jákob se bojí. Ráchel vyndala modly zpod velbloudího sedla. Strachují se o živobytí, o rodinu, o majetek. Vžívají se po svém do bratrova myšlení, do možných přání beduina, bojovníka pouště, a činí opatření, jimiž snad zmírní první nápor hněvu: Do cesty mu vstříc připraví několikery dar a napřed jde houf těch méně milovaných... Nezbývá než bezmocně čekat: Jak zoufale málo mohli podniknout. Se soumrakem rostou pochybnosti, zděšení z blížící se zkázy. Padá noc.

Čeho se chopit? Tvých slibů otcům? Ach ano, přišel jsem s prázdnou a teď mám dva houfy. Tak jsi při mně stál... Vysvobod' mne. Však jsi to řekl...

S kým se tu pouští do křížku dědic požehnání? Z temnoty pojednou proti němu povstává, jak se jen Hospodin může postavit svému stvoření, a dotírá. Co chce? Oč s Jákobem zápasí? Jde o život. Ano, o poznání živého Boha proti aramejsko-babylonské jákoberštině, proti vypočítavému, lukrativnímu jeho božstvu pohody a zabezpečení, jak vnímá Hospodina. Nepřemožen celou noc zápasí. Brání se? Tento požehnaný Izákův? Trvá na dosavadním? Na svém? Zde stojím a nemohu jinak! Až přijde úder a bolest ochromí tohoto věčného poutníka za stády, aby věděl, že to není pouhý sen.

„Pusť mne, svítá... Pusť mne a nech to být,“ nabízí muž remízu, kompromis, „zůstaň si jak chceš, v živo-bytí své časnosti po svém, jak se o to rveš, zůstaň, jak jsi.

„Ne! Nepustím tě. Nepustím tě ve zlém. Neodejdeš jako protivník!“

Pochopil Jákob, nepřemožen v tom, co má a na čem svobodně trvá, že s tím nevystačí? Že odtud už nemůže jen tak dál?

„Nenechám toho,“ drží muže v klinči, „nepustím tě, jedině když mi požehnáš.“

Ví, co chce? Že k ochraně jeho člověčiny přibude milost prozření a ne vždycky vítaného světla? Pozornost Boží, že neprakticky upoutá jeho pohled a dostane ho nad věc nevysvětlitelným, nezdůvodnitelným, ba pro mnohé pošetilým pokojem?

Řekl mu: „Nebude více jméno tvé Jákob, ale Izrael. Statečně sis počíнал vůči Bohu i lidem a přemohls...“

Tak mu zjevil smysl i věčné téma a program:

Bojovník Boží? Vždy na Boží straně? Sotva. Spíše připomenutí navždy, že „BOJOVNÍK JE BŮH“ Bratr Ezau? Dávno rukou mávnul nad tím dětinstvím. Čeho se bojíš? Předvede ti, že je to on, komu se vede líp. Tvůj protivník je jinde: „Bůh bojuje“ proti tobě o tebe. Chce pro tebe víc. Víc než s čím a jaký přicházíš z Pádan Aram. Víc než kdy budeš mít na cestě plné dramata a zvrátů, o víc s tebou, Izraeli, zápasí Bůh Abrahamův a Izákův.

To jméno ponese lid, jehož se zastává. Kolikrát ztratí statečnost a svobodu. Odkaz patriarchovy rovnováhy... Sklouzne do jákoberštiny, s Hospodinem jaksi po ruce, v tísní, jen podle potřeby, a kulhá. Dokonce na obě strany mezi bohem Bálem a Bohem Hospodinem (1. Kr 18, 21)...

„Oznam mi, prosím, jméno své.“ Ano, Aramejka Ráchel vzývá otcovy bohy jménem...

„Proč se ptáš na mé jméno?“ řekl „Sobě odpověz, proč! Proč se pídíš po JMÉNU MÉM?“ A dal mu tu požehnání: Stráž, světlo a pozornost Boží.

JMÉNO smlčí. Ani po staletích mojžíšovské JSEM není přece jméno. Zůstane skryto do času, kdy panna, dcera Sionská, porodí Syna s knížectvím Božím na rameni:

IMMANUEL, „S námi Bůh“, jak ho dávno zahlédl prorok (Iz 7, 14; 9, 6). Ten, když přijde hodina, modlí se: „Otče, oznámil jsem jméno tvé lidem, které jsi mi dal ze světa. Tvoji byli a mně jsi je dal a řeč tvou zachovali...“

Vzápětí bude vydán. Oboří se na něj a vzápětí se zborší beztak ustavičně ztracená rovnováha, „dal - má dáti“ „něco za něco“, balanc Staré Smlouvy, jak ji myslí Izrael ve chvíli, kdy jej, muže bolesti, v onom svém potýkání s Bohem strašlivě usmrtí.

Je dobojováno na zápasišti Fanuel, avšak přichází nám nocí do cesty, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Zůstaneš nad svým mrtvým, nad sebou, svůj a sám? Anebo se chopíš toho zázraku? Je to absurdní a k nevíře, ale se vzkříšenou svojí obětí, s oslaveným Kristem, už ne sám svůj, můžeš do náruče Otcovy: Skrze ukřižovaného CESTOU PRAVDY K ŽIVOTU. „Soli Deo existentia!“ popsal ten styl profesor Starého Zákona, Slavomil Daněk. „Samému Bohu existovat!“ Jemu svěř drama každé své životní situace! Tot' smysl a cíl Boží Smlouvy s člověkem. To je zvěst evangelia od počátku naší ošidné časnosti.

Pokořme se tváří v tvář golgotskému svědectví pravdě; pravdě člověka a Boha, a Bůh nás přemůže a změní. Vzejde nám slunce Kristova vzkříšení. Přijměme starozákonní, že Bůh je Pánem a my hosty u něho, a z Nové Smlouvy pochopme, že Otec se před dětmi neskrývá (Ž 39, 13b 119, 19), ale svým Duchem nás zmocňuje k pravému poznání a činění své vůle. Amen.

RETRO Modřany, 19. ledna 1986

Samuel Jan Hejzlar

Modlitba:

Bože, náš Otče v Pánu Ježíši Kristu, nad zápasy se zlostmi, které se nás zmocňují, nad střety zájmů toho lepšího v nás s tím horším, jsi ustavil své panství pokoje s pozváním i pro nás. Díky, že k nám obracíš svoji pozornost na světě božstev, které nás matou v naší omezenosti a všelijak mýlí. Hledíme na ně, nasloucháme jim, vychutnáme si je a užíváme v zajetí chytráků, kteří myslí za nás a příjemně nás manipulují pryč od tebe. Díky, že to včas můžeme rozeznat. Děkujeme za vykoupení ke svobodě, jehož jsme se směli a smíme chopit. Za světlo, které v Pánu Ježíši přišlo na svět, jako možnost změny života přidržením se tebe. Díky za tvé SLOVO. Že jsi nám otevřel duchovní svět. Dal jsi nám víru ve vzkříšeného Krista.

Cestu naděje a odevzdanosti tobě, bychom sami nenašli. Tak i nás, prosíme, vyuč, inspiruj a zmocni ke svědectví jiným, aby také našli. Amen.